

A photograph of a male teacher with curly blonde hair, wearing a white t-shirt with a logo, reading a book to a group of children in a classroom. The children are seated at tables, and a large screen is visible in the background. The text 'Koers 2035 Dichterbij dan je denkt!' is overlaid in white on the image.

Koers 2035 Dichterbij dan je denkt!

1. Waarom een nieuwe strategie?

Onderwijs in een snel veranderende wereld

De wereld om ons heen verandert snel¹. Door steeds grotere verschillen in achtergrond, kansen en opvattingen nemen de spanningen in de samenleving toe. Klimaatverandering en uitputting van grondstoffen veranderen noodgedwongen onze kijk op (en relatie met) de aarde. Tegelijkertijd ontwikkelt (digitale) technologie zich razendsnel en beïnvloedt vrijwel elk aspect van ons leven.

Deze complexe en snel veranderende maatschappij vraagt iets anders van het onderwijs. Wij vinden dat school een plek moet zijn waar kinderen leren bewust en respectvol met elkaar én met de wereld om te gaan. Waar ze een breed palet aan vaardigheden kunnen ontwikkelen dat hen toerust voor de toekomst. Het benutten van (digitale) technologie op een verantwoorde manier is één van deze vaardigheden. Maar ook basisvaardigheden zoals lezen, taal en rekenen blijven onverminderd belangrijk. Goed kunnen lezen en rekenen is essentieel om mee te kunnen doen in de maatschappij².

¹ De OECD constateerde in 2021 fundamentele verschuivingen in relaties tussen mensen, onze relatie tot de wereld en hoe we ons verhouden tot technologie.

² De al jaren dalende resultaten van leerlingen op dit gebied laten zien dat dit nog niet vanzelfsprekend is (OECD/Pisa-scores).

Hoe maken we het onderwijs toekomstbestendig?

De ambities voor het onderwijs zijn hoog. We willen ieder kind kwalitatief goed en toekomstgericht onderwijs bieden. Het liefst doen we dat in de eigen wijk op een plek waar kinderen met verschillende ondersteuningsbehoeften samen kunnen leren. Omdat we uit onderzoek weten dat dit hen stimuleert in hun ontwikkeling. Tegelijkertijd zien we het huidige systeem vastlopen. We hebben te maken met forse personeelstekorten in het onderwijs, de opvang en de jeugdzorg. Steeds meer kinderen in Den Haag groeien op in een moeilijke thuissituatie terwijl een dekkend netwerk van onderwijs en ondersteuning ontbreekt.

In deze uitdagende omgeving zijn fundamenteel andere keuzes nodig om samen met onze partners een transitie in het onderwijs te realiseren. Dit is complex en een proces van de lange adem, maar samen zijn we zijn hiertegen opgewassen. Onze nieuwe Koers 2035 vormt daarbij voor ons de leidraad.

2. Waar staat De Haagse Scholen voor?

Een belangrijk uitgangspunt voor onze nieuwe koers is onze openbare identiteit. We zien dat onze scholen - maatschappelijk georiënteerd en sterk geworteld in de verschillende wijken van Den Haag - relevanter zijn dan ooit. In een grote en gesegregeerde stad als Den Haag komen maatschappelijke spanningen regelmatig de school binnen en krijgen kinderen uit verschillende wijken geen gelijke kansen op ontwikkeling. Onderwijs dat kinderen verbindt en hen leert respectvol en bewust met elkaar om te gaan maakt hier het verschil.

Vanuit onze openbare identiteit staan wij voor gelijkwaardigheid, vrijheid en ontmoeting. We geloven in onderwijs dat toegankelijk is voor iedere leerling, ongeacht afkomst, overtuiging of achtergrond. Onderwijs waarin verschillen worden erkend, besproken en gewaardeerd. Wij willen kinderen leren om samen te leven, hen verantwoordelijkheid geven en hen laten oefenen met empathie en dialoog. Onze scholen zijn als minimaatschappij een oefenplaats voor de democratische samenleving van morgen. Met de diverse expertise van onze 51 scholen en ons sterke netwerk in de wijken willen we samen bouwen aan een toekomst waarin gelijke kansen, vrijheid van denken en solidariteit vanzelfsprekend zijn.

3. Onze koers en beloften

Om ons onderwijs in de komende tien jaar toekomstgericht en toekomstbestendig te maken kiezen we een nieuwe koers. Waarbij de onderliggende uitgangspunten en waarden voor ons tijdloos zijn en sterk verbonden met onze identiteit, waardoor ze ook daarna richtinggevend blijven voor onze organisatie. Onze kernopdracht blijft de cognitieve, sociale en morele ontwikkeling van kinderen. Maar de huidige maatschappij vraagt om een accentverschuiving richting persoonsvorming: hoe zorg je goed voor jezelf, voor elkaar en de wereld? Het pedagogisch handelen van onze professionals is daarbij essentieel. De wereld van morgen heeft volwassenen nodig die verder kijken dan hun eigen omgeving. Daarom hebben we hoge verwachtingen van onze leerlingen, stimuleren we ze om hun eigen talenten te ontdekken en zich breed te ontwikkelen. Daarbij kijken we naar de verschillende behoeften van onze diverse doelgroep. Goed leren lezen en rekenen blijft altijd de onmisbare basis.

Uit onderzoek weten we dat kinderen de beste ontwikkelkansen krijgen in een inclusieve omgeving waar zij zich kunnen ontwikkelen in één doorgaande lijn, vanuit één pedagogische visie en waar het formele en informele leren op elkaar zijn afgestemd. Dit geldt nog meer voor kinderen uit kwetsbare gezinnen. Daarbij moeten we verder kijken dan de muren van het klaslokaal, want dit kunnen we als De Haagse Scholen niet alleen. Samen met andere scholen, professionals en ouders willen we bouwen aan de Haagse ontwikkelgemeenschap, waar de ontwikkeling van kinderen een collectieve verantwoordelijkheid is. Hier zijn onderwijs, zorg en welzijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en werken we gelijkwaardig samen aan de optimale ontwikkeling van alle kinderen.

Onze koers hebben we uitgewerkt in drie beloften aan onze leerlingen en hun ouders. Daarbij zien we de ontwikkelgemeenschap als een drijvende kracht. Om te kunnen sturen op deze beweging ontwikkelen we een andere sturingsvisie en een andere manier van werken (collectief, integraal en samen).

We lichten de beloften en de ontwikkelgemeenschap in de volgende paragrafen toe.

3.1 Leefbaarheid

Onze belofte

Onze pedagogische opdracht is om kinderen zichzelf te leren kennen en hen te laten groeien door goed naar ze te kijken en te luisteren. Vanuit onze openbare waarden voelen we ons verantwoordelijk kinderen in Den Haag toe te rusten tot verantwoordelijke burgers die bijdragen aan een leefbare samenleving en een duurzame wereld.

Daarvoor is nodig dat kinderen:

- Leren om samen te leven
- Zich samen en thuis nabij tot hun volle potentieel ontwikkelen in een inclusieve omgeving
- Werken aan veerkracht, weerbaarheid en levenskracht.

Collectieve ambities

Hierbij richten we ons op de volgende ambities:

- We leggen de focus op persoonsvorming: hoe zorg je goed voor jezelf, elkaar en de wereld?
- De pedagogische relatie tussen het kind en de professional staat bij ons centraal. We zijn ons bewust van onze eigen pedagogische bril. Vanuit dit inzicht bieden we kinderen de ruimte om te leren luisteren, hun stem te laten horen en om te gaan met weerstand.
- Daarvoor is het nodig dat iedereen (medewerkers, kinderen, ouders) zich veilig voelt, zichzelf kan zijn en voldoende wordt toegerust om op een openbare school te leren en (samen) te werken.
- Zo werken we samen aan een zo inclusief mogelijke ontwikkelomgeving waar kinderen gelijke kansen krijgen en leren omgaan met verschillen.

Vervolgstappen in de komende vier jaar

- We onderzoeken wat we verstaan onder persoonsvorming, hoe we dit vorm geven binnen de pedagogische relatie met het kind en welke rol onze eigen pedagogische bril daarbij speelt.
- We voeren een brede dialoog over leren en werken in een openbare school en wat dit betekent voor ons handelen (bijvoorbeeld collectieve richtlijnen die scholen helpen, professionalisering en strategisch HR-beleid).
- We onderzoeken welke vaardigheden onze leerlingen nodig hebben om een bijdrage te kunnen leveren aan een leefbare samenleving en duurzame wereld.
- We bieden leerlingen kennis aan over duurzaamheid, maar zetten ook in op gedragsverandering en het stimuleren van systemisch denken op scholen en binnen het bestuurskantoor.
- We vertalen de Haagse inclusie-opdracht naar een plan voor DHS (in lijn met de samenwerkingsverbanden). Dit omvat o.a. de collectieve AB-dienst en innovatieve projecten om inclusieve en brede onderwijsvormen te realiseren.

Wat betekent dit voor scholen?

Scholen gaan aan de slag met onderstaande vragen en aandachtspunten:

- Hoe zet je het gesprek en de bewustwording over persoonsvorming en het belang van de pedagogische relatie voort binnen je team?
- Welke accenten leg je als school als het gaat om persoonsvorming gelet op je omgeving, populatie en onderwijsvisie? Welke vaardigheden vind je belangrijk voor jouw leerlingen en hoe is dit zichtbaar in je onderwijs?
- Wat hebben je leerlingen nodig om te leren over duurzaamheid en hoe stuur je op gedragsverandering en systemisch denken binnen jouw school?
- Welke professionalisering is er nodig?
- Aan de hand van richtlijnen uit het collectieve plan van aanpak voor inclusie, werken scholen aan concrete plannen op schoolniveau.

3.2 Basis- en toekomstvaardigheden

Onze belofte

Kinderen komen tot bloei als wij hoge verwachtingen van ze hebben en ze uitdagen om zelf keuzes te maken. Daarbij vinden we het belangrijk om verschillende ontwikkelgebieden met elkaar te verbinden, want dan begrijp je waarom je iets leert en wat dit te maken heeft met de wereld om je heen. Ook besteden we veel aandacht aan een stevige en brede basis. In de eerste levensjaren wordt een belangrijke basis gelegd voor taal, denken, sociale vaardigheden en nieuwsgierigheid. Samen met partners bouwen we aan een integrale en doorgaande lijn, van peuter tot na de overstap naar het VO.

Daarvoor is nodig dat:

- De basis (taal, rekenen, wereldburgerschap) bij DHS voldoet aan onze eigen kwaliteitsnormen,
- Kinderen een breed en integraal aanbod krijgen in een doorgaande lijn, waardoor ze hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen,
- Kinderen toekomstvaardigheden ontwikkelen,
- Kinderen eigenaar zijn van hun eigen leer- en ontwikkelproces.

Collectieve ambities

- Scholen ontwikkelen een breed, rijk en integraal onderwijsaanbod, samen met hun partners.
- We geven leerlingen (mede-)verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces door eigenaarschap te stimuleren.
- Gelet op de behoeften van onze leerlingpopulatie, verrijken we de basis vanuit een gezamenlijke visie op meertaligheid.
- We ontwikkelen een doorgaande lijn (2 jaar tot na de overstap VO), waarbij we ons eerst richten op de belangrijke basis voor de ontwikkeling van het jonge kind (2 tot 6 jaar).

Vervolgstappen in de komende vier jaar

- We onderzoeken samen wat we verstaan onder toekomstvaardigheden in relatie tot brede competenties en een samenhangend onderwijsaanbod. Dit doen we in lijn met het nieuwe curriculum. We onderzoeken of deze vaardigheden voor alle scholen hetzelfde zijn.
- We ontwikkelen een gezamenlijke visie als basis voor meertaligheid.
- We ontwikkelen een doorgaande lijn 2-6 jaar in samenwerking met de kinderopvang.
- We ontwikkelen een gezamenlijk systeem waarin we de leergroei op zoveel mogelijk ontwikkelgebieden meetbaar of zichtbaar maken.

Wat betekent dit voor scholen?

Scholen gaan aan de slag met onderstaande vragen:

- Hoe werkt jouw school aan een integraal aanbod in lijn met het nieuwe curriculum of welke stappen ga je zetten om een integraal aanbod te realiseren?
- Hoe ga je eigenaarschap van leerlingen verder ontwikkelen?
- Welke professionalisering is er nodig?

3.3 (Digitale) technologie

Onze belofte

We zijn samen bewust digitaal en digitaal bewust. De snelle technologische en digitale ontwikkelingen beïnvloeden vrijwel elk aspect van ons leven, ook de manier waarop we werken en leren. Wij vinden het belangrijk dat onze leerlingen kritisch leren omgaan met de overweldigende hoeveelheid informatie en mogelijkheden die de digitale wereld hen biedt. Onze samenleving heeft behoefte aan mensen die vaardig zijn met (digitale) technologie, maar ook kunnen reflecteren op de invloed ervan. Dat vraagt een brede opvatting over digitale geletterdheid: het gaat niet alleen om hoe je (digitale) technologie gebruikt, maar ook waarom, wanneer en met welk gevolg.

Collectieve ambities

- Digitale vaardigheden krijgen een volwaardige plek binnen het curriculum.
- We ondersteunen ons personeel bij het gebruik van (digitale) technologie in het eigen werkproces. Hierbij kan het ontwikkelingstempo en ambitieniveau van scholen verschillen, maar voldoet iedereen aan een gedefinieerd minimum.
- We stimuleren scholen die voorlopen bij de toepassing van digitale technologie.
- We informeren ouders goed over de positie van digitale technologie in de school.

Vervolgstappen in de komende vier jaar

- De leerlijn digitale geletterdheid is eind schooljaar 2027-2028 geïmplementeerd.
- We onderzoeken hoe digitale technologie het leerproces van leerlingen kan versterken.
- Vanuit een visie op inzet van digitale technologie ontwikkelen we een professionaliseringsprogramma en benoemen een collectieve 'basisstructuur' en minimale inzet in werkprocessen voor scholen en het bestuurskantoor.
- We versterken het leernetwerk digitale technologie om kennisdeling en implementatie te versnellen.
- We ontwikkelen richtlijnen voor het veilig gebruik van AI.
- We experimenteren met en leren van digitaal gestuurd onderwijs, onder andere door uitbreiding van het digitale klaslokaal.
- We zorgen dat onze kennis van de ontwikkeling van de toepassing van digitale technologie actueel blijft.

Wat betekent dit voor scholen?

Scholen gaan aan de slag met de volgende vragen en aandachtspunten:

- Hoe ga je de leerlijn digitale geletterdheid implementeren op jouw school?
- Hoe ga je ouders betrekken en informeren over het gebruik van digitale middelen op jouw school?
- Elke school formuleert eigen doelen voor het gebruik van digitale technologie op basis van het collectieve kader.
- Hoe borg je het gebruik van digitale technologie op school?

3.4 De ontwikkelgemeenschap

Een groot deel van de transitie in het onderwijs gaat niet over wat we kinderen willen leren, maar de manier waarop we dat doen. Om ons onderwijs toekomstbestendig te maken moeten we over de grenzen van onze klas, school en organisatie heen kijken. We hebben wendbare en diverse teams nodig met veel innovatiekracht. Een doorgaande lijn in een brede en inclusieve ontwikkelomgeving vraagt om professionals van andere disciplines die onze pedagogische visie delen. Met als perspectief een integraal aanbod van onderwijs, opvang, jeugdzorg en welzijn, zodat we vanuit collectieve verantwoordelijkheid kunnen werken aan kindontwikkeling.

Dit is een fundamenteel andere kijk op de rol van het onderwijs en andere sectoren. Hiervoor hebben we andere, intensievere vormen van samenwerking nodig met ouders, maatschappelijke partners, overheid en ons informele netwerk. Om vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid te kunnen bouwen aan een sterke Haagse ontwikkelgemeenschap, waarin de ontwikkeling van kinderen van 0 tot 14 (of ouder in het VSO) centraal staat. We zien voor ons dat zo'n ontwikkelgemeenschap bestaat uit brede netwerken van professionals, ouders en partners, sterk geworteld in de wijk.

Het realiseren van een ontwikkelgemeenschap is uitdagend en kost veel tijd. De komende jaren richten we ons op de volgende prioriteiten:

- We zoeken naar een meer duurzame samenwerkingsvorm met maatschappelijke kinderopvangpartners, waarbij we op grotere schaal integraal kunnen werken en schaars personeel vaker kunnen delen.
- We investeren in de samenwerking met ouders als onmisbare partner bij de ontwikkeling van het kind.
- We versterken ons netwerk en investeren samen met partners in innovatieve projecten gericht op een brede, inclusieve ontwikkelomgeving in de wijk.
- We werken aan sterk strategisch HR-beleid dat zowel richting geeft als ruimte biedt: van strategische personeelsplanning tot het ontwikkelen van duurzaam en toekomstgericht personeelsbeleid (o.a. een flexibel functiebouwhuis voor taak- en functiedifferentiatie).
- We werken aan een lerende organisatiestructuur, waarin o.a. talentgericht werken, nieuwe vormen van leiderschap en interprofessioneel samenwerken en professionaliseren centraal staan.

Aan de slag

Met deze koers richting 2035 dagen wij onszelf uit om ervoor te zorgen dat iedere leerling met een goed gevulde rugzak de wereld in gaat. Zoals een leerling uit onze leerlingenraad zei: "Ik wil leren over het leven". Met dat in ons achterhoofd werken we aan onderwijs dat kinderen toerust voor de wereld van morgen. Met deze koers geven we richting aan morgen, maar we starten vandaag. We kijken er naar uit om samen met onze collega's, partners, ouders en leerlingen aan de slag te gaan.